

ОЦІНКА М'ЯСНОСТІ ТВАРИН ЗА ІНДЕКСОМ М'ЯЗОВОЇ ТКАНИНИ

Інститут м'ясного скотарства УААН

Для оцінки м'ясної продуктивності тварин та якості м'яса застосовують велику кількість показників. Основними серед них є маса туші та кількість і якість її найціннішого компоненту – м'язової тканини. З цією метою часто застосовують: 1) індекс м'ясності (ІМ), що розраховується як відношення маси м'язової та жирової тканин до маси кісток (Н.Ф.Ростовцев, І.І.Черкашенко, 1971) і 2) мускульно-кісткове співвідношення (МКС), яке вираховується шляхом ділення маси м'язової тканини на масу кісток (Р.Т.Берг, Р.М.Баттерфільд, 1979) та деякі інші.

При розрахунках названих індексів використовують як складові: м'язову, жирову, кісткову та сполучну тканини. Найбільшим попитом споживачів користується пісна частина м'якоти – м'язова тканина; і при встановленні цін на яловичину беруть до уваги в першу чергу саме її кількість. Іншим складовим туші, які виконують важливі фізіологічні функції, надається другорядне значення.

В Україні, внаслідок традиційного надання переваг свинині, яловичий жир в харчуванні використовується обмежено. Тому селекція м'ясної худоби повинна проводитися у напрямку досягнення максимально можливого вмісту в м'ясі саме м'язової тканини. Виходячи з цього, для оцінки м'ясних якостей худоби пропонується показник, що розраховується як відношення між масою м'язової тканини (кг) та сумою маси кісток, сполучної та жирової тканин (кг), названий "індексом м'язової тканини" – ІМТ.

$$\text{ІМТ} = \frac{\text{Маса м'язової тканини}}{\text{Маса (кісткова + сполучна + жирова тканини)}}$$

$$\text{ІМТ} = \frac{\text{Маса (кісткова + сполучна + жирова тканини)}}{\text{Маса (кісткова + сполучна + жирова тканини)}}$$

Запропонований індекс найбільш об'єктивно характеризує м'ясні якості тварин (табл.). В таблиці представлено результати забою бугайців абердин-ангуської породи (АА) старого компактного типу (К.Б.Свечин та інші, 1974) та помісних лебединської породи з кіанською (КЛ) – великорослого (В.Н.Ткачук, 1988), тобто тварин, контрастних за будовою тіла.

Порівняльна характеристика показників м'ясної продуктивності бугайців 18-місячного віку (n=3)

Гено-тип	Перед-забій-на жива маса, кг	Маса (кг)				Індекс		
		охолод-женої напів-туші	м'язової тканини	жиру	всього жиру, кісток, сухожилок	ІМ	МКС	ІМТ
АА	458	138	85,6	34,8	50,1	7,9	5,6	1,7
КЛ	503	144	117,4	0,8	26,5	5,0	4,9	4,4

Порівняльний аналіз даних таблиці свідчить, що чистопородні бугайці АА з найвищим значенням ІМ, при досить високому вмісту жиру в туші

- (25,3%) за показником ІМТ займають друге місце. Помісі КЛ при дуже низькому вмісту жиру (0,5%) поступаються за показниками ІМ та МКС на 2,9 та 0,7 одиниці відповідно. Тобто, за рахунок малоцінної жирової тканини бугайці АА при оцінці за ІМ здобули перший ранг. Деякою мірою цей недолік нівелює індекс МКС. Взявши за основу оцінки м'ясних якостей худоби, співвідношення вмісту м'язової тканини і кісток, автори МКС, даючи дуже низьку оцінку харчової цінності жирової та сполучної тканин, незрозуміло чому не беруть їх до уваги в розрахунках. Обчисливши ІМТ, що враховує всі складові туші, одержуємо цілком протилежний висновок щодо м'ясних якостей худоби на підставі більшої кількості в туші саме м'язової тканини.

Слід відмітити, що при високому ІМТ, м'ясо КЛ бугайців відповідає загальноновизнаним нормативам: вміст білка – 18,4%, жиру – 9,5; співвідношення білок: жир (1:0,52) при білково-якісному показникові 7,72, що характеризує м'ясо як продукт високої біологічної цінності.

Таким чином, запропонований “індекс м'язової тканини” є більш точним і об'єктивним показником для оцінки м'ясних якостей худоби, ніж ІМ та МКС.

Розведення середньо- і великорослих порід великої рогатої худоби, у яких м'ясні якості поєднують максимальну кількість пісного м'яса з мінімальним вмістом загального жиру, повинно бути головним орієнтиром при формуванні в Україні галузі м'ясного скотарства.

УДК 612.11:636.2

В.П.ТКАЧУК¹, С.В.КУЗЕБНИЙ², Т.А.КОРОЛЬ¹, А.В.ШЕЛЬОВ¹

ГЕМАТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТВАРИН РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

¹Інститут розведення і генетики тварин УААН

²Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН

Гематологічні показники вивчалися на річних помісних бугайцях, отриманих у результаті промислового схрещування бугаїв м'ясних порід вітчизняної селекції – поліська (П), волинська (В) і українська м'ясна (УМ), та американського симентала (С) з матками чорно-рябої молочної породи (ЧР), у КСП “Світанок” Овруцького району Житомирської області. Як контроль використовували чистопородних тварин чорно-рябої молочної породи. Кожна група нараховувала 3 голови.

За загальноприйнятими методами визначали: загальну кількість еритроцитів і лейкоцитів, кількість гемоглобіну, показник гематокриту та лейкоформулу. Стійкість тварин до дії зовнішніх подразників визначали за даними визначення еозинофілів.

Встановлено, що найвищим показником загальної кількості еритроцитів у одиниці об'єму крові характеризуються помісі генотипу 1/2С×1/2ЧР – 7,3, у тварин інших генотипів цей показник трохи нижчий і становить від 6,7 млн/мм³ у напівкровних тварин поліської м'ясної до 6,3 млн/мм³ у інших помісей. Всі помісні тварини мають перевагу порівняно з чистопородними контрольної групи. За загальною кількістю лейкоцитів у одиниці об'єму крові